



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Regula Catoniana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96147](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96147)

C. vnde legit.
 ALEX. C. Potuit providere. Et cu' de fisione Bar. transi. Pau.
 de 2. p. in l. cetera. in prin. de leg. 2. Bal. tenet eor' arum in l. eam
 qua' de fideic. 2. Bal. in l. in. C. de le. tenet idem quod Bar.
 ALEX. C. Dic. quod ratio est. quia legata. 2c. Adde Bart. in l.
 cetera. s. j. de legat. j.

LEX

III.

Regula Latoniama an habeat locum in hereditate, 2 fideicō
 misso vniuersali. nu. 2.

Regula Latoniama. Supra in l. j. Jurisconsultus expo
 nit verba regule. quod si testame
 nti facti tempore decessisset testator legatum inutile foret.
 hic autem exponit ista verba. id legatum 2 cet. Opp. 2 videtur q'
 in institutione heredis habeat locum regula. vt Infit. de here.
 quali. 2 dif. s. in extraneis. 2 l. si alienum. s. j. de her. inst. Sol. Qui
 dam dicunt. quod non habeat locum in hereditatibus fideicom
 missariis. sed in pure relictis sic. Alij. quod in hereditate non ha
 bet locum quo ad verba: sed quo ad mentem sic. in quibusdam
 casibus. Hoc probatur j. pro. l. placet vbi exprimitur conditionales
 institutiones. ergo pertinet ad puras. Tertio habemus gl. in l. qui
 soluendo. 2 l. potest quis. de here. insti. que simpliciter dicunt. q'
 in hered. non habet locum. sed gl. in l. quod in initio. de reg. iur. te
 net. quod in l. qui soluendo. fit speciale fanore libertatis. Veritas
 est. quod in hereditate non habet locum. 2 id quod dicitur in d.
 s. in extraneis. quod requiruntur tria tempora. non est ex vigo
 re regule Latoniame. sed aliarum constitutionum: qz reg. Latoni
 ana tantum in legatis loquitur. Preterea. quod in institutione
 non habeat locum. apparet. qz si testamētum deficit ratione per
 sone testantis. est idem in institutione quod in legaro. non tamen
 per omnia. l. j. sed si filius. s. de lega. in. 2 sic non est vigore reg.
 Latoniame. in bello. s. codicilli. de capti. 2 possi. reuer. Si vero
 deficit institutio ex persona instituti. non habet locum reg. Lat
 oniama. 2 tamen institutio vitatur. d. s. in extraneis. Et sic mani
 feste concluditur. quod non ex vigore regule. sed ex vigore illarū
 constitutionum. Alia vero membra in quibus regu. Latoniama
 habet locum in legatis. in institutione adaptari non possunt. si
 bene inspicias. Quero an regula Latoniama habeat locum
 in fideicommissio vniuersali. Et quod non. qz non credit dies nisi
 ab adita hereditate. l. quidam ita. j. ad Trebel. quam vide. 2 si
 gna. Ergo consueti dicere contrarium. quod dies fideicommissi v
 niersalis cedat a tempore mortis. vt plene dixi in l. cum filio fami
 lias. s. de leg. j. ad fin. 2 secundum meam opin. tunc haberet regu.
 Latoniama locum. Ad secundam partem opp. 2 de clara vt dixi
 supra l. pro. Oppon. de l. si feruus. de acquire. heredi. Solue
 rit vbi dicam.

ADDITIONES.

ALEX. C. Tenet q' Bald. in l. in testamento. in jr. questio. C. de
 mili. test. dicit q' regula Latoniama nō habet locū in substitutio
 nibus que sunt conditionales institutiones. Iterum non habet
 locum vbi est defectus consilij. sed alterius accidentis extranei.
 ALEX. C. Quero an. Verum regu. Latoniama habeat locum in
 fideicommissio vniuersali. Bar. hic tenet q' sic. contrariū tenet in l.
 vbi pure. ad Tre. sed ista pars q' hic tenet. Bar. est verior. tenedo
 q' dies vniuersalis fideicommissi. cedat a die mortis. vt conclu
 dit Bar. 2 bene in l. cum filio familias ad fin. de legat. j. 2 etiā cir
 ca j. col. omni refert Old. 2 in hoc eni' sequitur. 2 istam tenet Jmo.
 ibi. 2 in l. cogi. s. si pater. j. ad Trebel.

LEX

IIII.

Racet. Lex ista sic legitur. Primo queritur.
 an regula Latoniama habeat locum in le
 gatis relictis. in quibus est institutio conditionalis. 2
 certe non. secundū primā lecturā. Oppo. q' conditio
 que est in institutione. non impedit diem legati cedere a tempore
 mortis. vt l. si dies. s. si. quādo di. leg. ce. Sol. debes intelligere hāc
 lec. secundum casum laua. quam gl. allegat. qz ibi fuit pro parte
 institutus sub conditione. 2 eidem legatum. vnde impedit diem
 legati cedere. talis conditio: 2 hoc quando precessit institutio 2
 legatum sequitur. alias secus l. filium. in prin. 2 ibi not. j. quando
 di. leg. ced. secus si conditio esset adiecta totali institutioni. tunc
 enim talis conditio non impedit quin reg. Latoniama habeat
 locum vt dixi s. eo. l. j. (Secundo modo legitur prout racet. Sed
 an in puris habeat locum. vidistis in l. pro.)

LEX

V.

Testamentum patris in quo filius est preteritus 2 nepos
 vel alij venientes ab intestato instituti. si filius preteritus mori
 tuus est in vita patris confirmatur.
 Regula Latoniama qualiter trahatur ad nouas leges: 2 statu
 rum quod legatum factum forensi non valeat. si legatarius tem
 pore testamenti erat forensis. postea sit effectus cuius. non obsta
 re regula capiet legatum.
 Regula Latoniama quare non pertinet ad nouas leges 2 noue

leges que dicantur quo ad regulam Latoniama.

Regula. Hic legitur in multis modis
 secundum plane licet gl. et
 cogitatio. Ita reprobatio non placet. qz verum est quod
 consultus non cogitauit de Theodosio nominatum 2 hereditate
 sed cogitauit de omni lege vniuersaliter que fieri possit. Et
 in l. s. de condit. ex lege. Tamen hec lec. prima non placet de
 tione. Nam regula Latoniama non pertinet ad nouas leges
 Infit. de heredum quali. 2 differ. s. in extraneis. 2 l. si alienum
 in extraneis. de her. institu. habentur leges noue. vnde alij
 possunt pertinere ad istam. 2 ista ad illas vt l. non est nouum
 sed 2 posteriorior. s. de legi. Secunda lect. potest esse vera. vt
 intelligendo quod filius legitimus non fuit preteritus sed
 institutus in re certa tantum. Cum ergo institutio filii mater
 a aliquo valeret mortuo legitimo. accrescit filio totum per
 crescendi non tamen est hoc. propter effectum regule Latoni
 q' hic nihil facere potest. Tertio modo legitur. vt habet
 sic tenet hic gl. express. q' filio iam nato preterito mortuo
 patris testamentum confirmatur. contrarium tenet gl.
 reditas. s. j. s. de testamentu. 2 l. si. s. p. in ver. permissio
 inci. maritine. de do. 2 videtur ter. Infit. de ex. l. in pro
 istam gl. Sed pro ista gl. facit l. posthumus. vt. idem
 test. Unde possumus dicere hanc glo. veram. quando do
 est nepos. vel alij venientes ab intestato. vt d. l. posthu
 est. contrarie sunt vere. quādo esset institutus extraneus
 hec lec. fit vera. tamē nihil ad propositum qz testamētum
 confirmatur de iure pterito. d. l. posthumus. non ex eo qz
 gula Latoniama cesset. Item licet predicta sol. sit vera. non
 procedit quantum a d. l. si hereditas. s. qui huius. et d. l. si
 institutus nepos. Quarto modo legitur vt habes in gl.
 nō placet. qz in successione ab intestato inspicitur qui est
 mor. 2 qui est capax tempore mortis. vt Infit. de her. que ad
 test. defer. s. ita demum. Unde si mater tempore mortis non
 par. postea non admittitur. nisi ponere illam necessitate
 se. 2 instituisse extraneum. 2 extraneo debitorum. materem
 f. effectum capax. arg. l. si. 2 quod ibi. nōde eodem. qz
 p. qz. quādi. in. 2c. 2 Infit. de legiti. agna. l. d. c. j. p. p. p. p.
 Preterea. hec lec. non placet qz senatus consulto ad opul. d. l. si
 ue leges 2 regula Latoniama pertinet ad senatus consultum
 tera. s. j. s. de leg. j. Quinto legit gl. vt noue leges apponit
 noue voluntates. in quibus prima confirmatur. Infit. de
 in se. tamen huc legi non congruit. qz verum est quod
 beatur vt ex nouo testamento confirmante. non extraneus
 fuit inutile 2 sic regula Latoniama hic non cessat.
 Sexto legitur vt habetur in gl. Dec. lec. in l. vbi not. qz
 la Latoniama nō habet locū quādo legatum instituitur
 2 legatarij tantū. Legitur ergo septimo modo. vt
 que licet in se sit vera tamē non ex eo quod regula
 na cesset cum non habeat locum in institutionibus extraneis.
 Sed possumus ponere casum vt dicamus quod regula
 niana non pertinet ad nouas leges hec non est noua leges
 qua. Alio modo sic vt ius nouum appelletur ius nouum. qz
 quod quisqz iur. l. j. vt dicamus. non pertinet ad nouas leges
 leges iniquas. Et aliter intelligo hāc legem prout tenet
 exemplum per l. hac edictali. C. de scilicet. Nam testator
 test relinqueret vponi sue plusquam vni filio ex primo mat
 mo. pone ergo quod testator reliquit tantum vponi sue. quā
 poterat capere totum tempore testamētū. sed tempore noue
 par erat: certe capiet primum. qz regula Latoniama non per
 ad nouas leges eodem modo. pone in statuto quod vponi
 tū factum forensi non valet. legatarius erat forensis temp
 testamenti. postea effectus est cuius: certe capiet non obstat
 gula Latoniama. Nec obsistat l. vbi not. qz cogitatio
 his legibus. quia verū est specialiter. licet vniuersaliter
 gantur. Appellemus ergo omnē legem nouam. que inchoat
 dimētū circa legatū. que tamē lex fit facta post regulam
 nam. C. Quero. qz fuit ratio huius legis. Sente voluit
 q' regula Latoniama fuit facta per verba preteritus 2 postu
 teriti imperfecti. vnde nō trahit ad futura. qz dicit. si
 inutile foret. hoc non placet. quia lex semper loquitur legatarij
 supra de condit. ex leg. 2 l. Arriani. C. de heredi. Et nota
 quod in regula Latoniama erant plura verba. ex quibus
 nus hic colligit. quod regula illa non pertinet ad postu
 leges. alias priores ad posteriores trahuntur. 2 e contra. l. j.
 est nouum. 2 l. sed 2 posteriorior. supra de legi. C. Quero. qz
 ignoramus que sint leges facte post regulam Latoniama. quā
 bio presumentur? Tertio cōs. constitutiones que sunt in
 vel Infit. que continent aliquid noui iuris. appellatur
 noue leges. cum fuerint facte post istam. sed in legibus

He in fit
 l'ud app
 ALEX
 ror. C. l.
 ALEX
 paratur
 in l'ruit
 diem ad
 facte qu
 fin. de ve
 ra. sed A
 vt ind. l.
 ven. crim
 de iust. r
 eratur. l.
 tino. s. f.
 leantiqu
 gis Actu
 etia. locs
 retet q'
 non solut
 d. l. de h
 gis vel f
 rit. l. qui
 AND. B
 ad fin. de
 que temi
 dixi in ca
 Infit
 dis. subf
 2. Leg. qua
 q' q' con
 s. de huc
 C. Op. 2
 hoc artf
 quas fac
 rā vt dix
 dicitur. j.
 Leg
 Lapaq
 fratres
 scripra. 2
 Legatu
 res. est p
 ALEX
 dicit. C.
 ri. s. per
 alid est
 batur hi
 2. tnanur
 heredes
 liter sint
 ex contra
 peruenie
 l'um effec
 ur. lib. vi
 mo nota
 s. fina. de
 us pene
 non scrip
 tus ad p
 set pio n
 ad custod

ft.

In regulam Latontiam... legi hac legem... cuncta lecta sunt plane... simile hoc... non placet... Theodosio... vniuersaliter... amen hec... ma non pertinet... differ... habentur... et ista ad illas... Secunda lect... unius non fuit... Lum ergo... primo, accrescit... propter effectum... tertio modo... illo iam nato... metur, contrarium... tute, et si... ar ter... it l. post hunc... e hanc glo... ab interfecto... do esset infirmitas... id propositum... o. d. l. post hunc... licet predicta... hereditas... modo legatur... b interfecto... re mortis... de si inater... ur, nisi poneret... , et extraneo... , et quod ibi... de legit... qz fenat... a pertinet ad... o legit gl... prima confirmat... ugruit, qz... to confirmante... niana hic non... ir in gl... i quando legatur... ergo sepe... me non ex... cum in infirmitas... um vt dicamus... s leges hec... dum appellatur... is non pertinet... elligo hac legem... C. de secun... quam vni... reliquit tantum... ge testam... qz regula... pone in statu... legatarius erat... e cuius: certe... st dicit. Alpinus... me legem nouam... ne lex sit facta... io huius legis... per verba... dif ad futura... uia lex semper... Arriani... ant plura... illa non pertinet... iotes trahuntur... s, supra de leg... e post regul... constitutiones... quid noui... e post istam...

Tit. IX. De his quib. vt indig.

his in isto libro, dicitur regulam Latonia, habere locum, nisi as
liud appareat. cetera. s. de lega. primo.

ADDITIONES.

ALEX. C. In aliquo valuerit, vide Bal. in l. si. ver. item dubita
tur. C. vnde legi. z plene in l. cum quam. s. de fideic. z vide Barto.
s. eo. in l. i.
ALEX. C. Et sic capiet. Et sic habes hic quod statutum equis
paratur vltime voluntati, non contractui. vt etiam habet per glo.
in l. ciuitas. si. cer. peta. z vide Bar. hic querentem in l. n. s. de in
diem addi. z in l. v. s. in fi. s. de sti. ser. per Bal. de pac. Lonstan. z
facit quod no. Bar. in l. que quid adstringende. per illi text. ad
fin. de ver. ob. z in l. constitutionibus ad munici. que faciunt con
tra. sed Bar. hoc in terminis videtur voluisse in l. i. C. de his qui.
vt indi. z expresse dixit Bal. declarans in tit. de pa. C. o. stan. in
ver. criminalibus. cuius dicitur formaliter reulit in l. o. s. populi.
de iust. z iu. z ibi dicit qz magis accedit vltime voluntati, qua con
tractui. Hac dubitatione formant etiam Bar. z no decedit in leg.
suis. s. in s. de heredi. inst. z adde Bartol. in l. quoties. la. ij. in
lec. antiqua. C. de fideic. z in l. i. C. de sacrosan. eccl. z accedat ma
gis huius. tenet Bal. in l. ea dem. C. de colla. vide et Bald. in dis
cta lo. s. populi ad fi. Bal. in l. z si post tres. in lect. si quis cau.
tenet qz equiparet vltime voluntati, z id tenet Bart. z Imo. in l.
non solum. s. morte. de ope. no. nunc. z ista satis placet per not. in
d. l. s. de his qui. vt indig. preterquam vbi agit de interpretatione le
gis. vel statuti qz lege vel statuto sit stricta interpretatio. l. p. h. p.
zit. i. qui z a quib. sicut in c. o. ractibus. d. l. que quid. z ibi Bar.
AND. BAR. C. Eodem modo. Et vide Bal. in l. omnes populi.
ad fin. de iust. z iure. vbi allegat istud dicitur Barto. hic. z vide
que remisit ad Bar. in l. s. uas quoz. s. de heredi. inst. z vide que
dixi in ca. Raynuntius. de test.

TITVLVS VIII

De his que pro non scriptis habeantur.

LEX

I.

Instituto z legatum quando est pro non scripto facto here
dis, substitutio z fideicommissum remanet in suo robore.
Lex quando imponit penam, statim annullat z infringit actum.
Quis licet institutio z legatum sit pro
non scripto facto heredis, substitutio
tamen z fideicommissum remanet in suo ro
bore, hoc dicit. Nota t. ter. ibi. n. s. enatus, ex quo
habes qz si lex imponit penam, statim annullat,
z infringit actum: z istud membrum omisit D. p. in
c. q. se contra ius. de reg. iur. lib. vi. licet in c. o. rarij videat casus,
s. de bitoz. l. fin. qz examinat in l. p. r. o. s. i. de ope. nou. nuntia.
C. o. p. z videtur quod hec institutio, qua ex parte, z. valeat. l.
hoc articulo. de her. insti. Soli. Ant.ellige, recitauerit in tabulis,
quas faciet in futurum, z sic verb. recitauerit. intellige in futu
rum. vt dixi in d. l. hoc articulo. Alitimo nota hac lege ad id quod
dicitur. j. eo. l. si. C. sequit. l. que in testamento. in qua nihil est.

LEX

III.

Legatum factum penitus incapaci non queritur fisco.
Capax quilibet est legatarius alimentorum.
Fratres minores si instituantur heredes, hereditas est pro non
scripta, z remanet apud heredes ab interfecto.
Legatum factum damnato ad mortem, vel ad perpetuos carces
res. est pro non scripto, nisi fiat pro alimentis.
In metallum. Quod relinquatur t. pes
natus incapaci, non queri
tur fisco. Item quilibet est capax legati alimentorum, hoc
dicit. C. o. p. id. quod aufertur ab indigno applicatur fisco. vt j.
ti. s. per totum. z l. Papinianus. s. meminisse. de inof. testa. Sola.
aliud est quem esse incapacem, aliud quem esse indignum, vt pro
batur hic. Et per hoc consulti, quod si fratres minores insti
tuantur heredes, hereditas est pro non scripta, z remanet apud
heredes ab interfecto. qz c. xvi. de ver. sig. in cle. dicit quod tota
liter sint omnis hereditatis incapaces. C. o. p. in fit. de legat. s.
er contrario. Ho. soluit, z non bene. Tu dic, quod ibi casus snt
perueniens tendit ad eundem effectum cum ipso legatario: hic ad as
limum effectum. de quo per D. p. in cap. factum legitime. de regu.
iur. lib. vi. vt dixi in l. pluribus. s. si placet. de verb. obl. C. Alri
mo nota hanc legem. Sctis enim qz damnatus ad mortem sit ser
uus pene. z l. quod ad statum. z l. qui vltimo. de peni. z l. eius qui.
s. fina. de testa. z sic omnia legata sibi facta irritantur, z sunt pro
non scriptis. vt hic quod reue menti. Idem si aliquis esse damna
tus ad perpetuum carcerem. Nam quicquid esse elictum, est
set pro non scripto, nisi in causis alimentorum, vt hic, z l. seruos
ad custodiam. de alimen. z c. i. a. lega.

ADDITIONES.

AND. BAR. C. Si in metallum. Et ad hoc vide Bal. z Joan.
eleganter in l. i. s. de test.
ALEX. C. Ut probatur hic. Per Bal. in auth. ingressi. C. de
sacr. san. ecclen.
ALEX. C. Causa alimentorum. Et id quod dicitur quod datur
actio incapaci quo ad alimenta tantum est verum quod etiam
datur actio iniuriarum propter denegata alimenta. Text. est in
l. si vitium. j. de re iud. quam Imo. dicit ibi esse sing. ad ampliatio
nem huius legis.
CLAV. DE SEISS. C. Vide circa hoc Bret. in c. qualiter. ij.
s. si. de accusat.

LEX

V.

Legatum si sit coram duobus testibus Titio, z grauatur
quod restituat pro loco, legatum remanet penes heredem cum
onere suo.
Quod aufertur in penam alicuius, nunquam transit cum onere
re. pene nomine.

Quod quis.

Qui post mortem defuncti ingrati
ditis causam committit, perdit legatum.
Offensa dicitur etiam illud, quod penam non meretur, per qd ex
ca iuste ad iracundiam quis prouocatur.
Mortuus potest offendere.
Legatarius concumbens cum vxore defuncti post mortem, est in
dignus legato, z applicatur fisco.
Legatum quando dicatur reuocatum ob iniuriam ignoranter
commissam.
Testis vt inimicus repellitur, etiam si offensa ignoranter est facta.

TITVLVS IX.

De his quibus vt indignis, &c.

LEX

I.

Legatum z perdit, z applicatur fisco, qui post mortem defun
cti causam ingratiuitatis committit.
Offensa dicitur etiam illud, quod penam non meretur, per qd ex
ca iuste ad iracundiam quis prouocatur.
Mortuus potest offendere.
Legatarius concumbens cum vxore defuncti post mortem, est in
dignus legato, z applicatur fisco.
Legatum quando dicatur reuocatum ob iniuriam ignoranter
commissam.
Testis vt inimicus repellitur, etiam si offensa ignoranter est facta.
Qui post mortem defuncti ingrati
ditis causam committit, perdit legatum.
Off. qz non aufertur ab eo tanquam ab in
digno, s. z debeat remanere penes heredem, vt s. de
adi. leg. l. i. s. si. Sol. ibi qst causa ingratiuitatis
committere viuo testatore, vnde defunctus videt
id reuocare hic post mortem fuit ingratus: vnde applicatur fisco.
Bre. opp. ex eodem facto quis non debet confici penam z pro
mum. Solae vt in glo. z vltima sol. est vera. De quo per D. p. in l.
decreto. de susp. tu. z c. qd ob gratiam. de re. iu. li. vi. Ex hac lege
z singulariter nota. qd illud, qd non meretur penam, dicitur of
fensa, vt hic. Sufficit enim qz iuste ad iracundiam animus prouo
ces: vt puta, qz hoc facere potes licite, licet non honeste, vt hic vt
des: sic l. testamento. s. de ma. test. que dicit, qd offensa est qz qd
meretur penam, dicit verum: tamen non excludit qd offensa non
possit esse, licet quis penam, non meretur. Dixi in l. licitatio. s. qz
illicite. de publica. C. Alterius nota. qd mortuus potest offen
di, adeo quod quis priuatur relicto. Et per hoc potes dicere vxo
ram esse gl. l. forozem. in fi. C. eo. quod ille, qui concubuit cum vxore
defuncti post mortem eius, indignus est legatario: sic applicatur
fisco. Ratio, qz si viuo defuncto hoc fecisset, ipsum ad iracundiam
prouocasset: ergo idem post mortem. C. Quero quid? in ignoranz
te, quia commisit aliquam culpam contra ignorantem, z si ille sci
uisset, esset cōtracta inimicitia, quid iuris. an reuocetur legatum?
Erite si hoc est in mortuo, multo fortius hoc est in ignorante, sed
tūc non aufert tanquam ab indigno: sed videtur reuocatum legatum
tanquam si testator sciuit. H. est in l. fidei commissum. C. de fidei.
Ratio est, qz legatum ibi non erat adhuc legatario queritum, nec